

Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

Nr. 445

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2023

Op 11 en 12 oktober vond in Brussel een bijeenkomst plaats van de NAVO-Ministers van Defensie (DMM), met deelname van de Zweedse Minister van Defensie. Voorafgaand aan de DMM vond ook een bijeenkomst van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) plaats. In deze brief informeer ik uw Kamer over de uitkomst van beide bijeenkomsten. Tevens informeer ik u over het besluit tot verlenging van de Nederlandse bijdrage aan operatie Interflex.

Naar aanleiding van de situatie in Israël en Gaza spraken bondgenoten op 12 oktober digitaal met de Minister van Defensie van Israël. Bondgenoten uitten hun medeleven met alle slachtoffers naar aanleiding van de terroristische aanvallen in Israël. Nederland benadrukte het Israëlische recht op zelfverdediging en onderstreepte daarbij dat uitoefening hiervan conform het humanitair oorlogsrecht moet zijn, waaronder proportioneelheid.

Oekraïne

De opening van de UDCG werd bijgewoond door de president van Oekraïne. De president bedankte de bondgenoten voor de geleverde militaire steun waardoor elke dag levens worden beschermd en benadrukte dat dankzij deze steun de Oekraïense krijgsmacht het gevecht kan dicteren. Hij onderstreepte de blijvende grote Oekraïense behoefte aan extra luchtverdedigingswapens om kritieke infrastructuur zoals energievoorzieningen tegen Russische aanvallen te beschermen.¹

De Ministers spraken over verdere coördinatie en intensivering van de militaire steun aan Oekraïne. Verschillende landen kondigden nieuwe steunpakketten aan en bespraken de voortgang van de ontmijning-, IT- en tank-coalities. Ook spraken de Ministers over het vormen van nieuwe

¹ Zie ook: Kamerbrief Aanvullende leverings steun aan Oekraïne (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 398).

coalities voor de modernisering van de Oekraïense krijgsmacht op de langere termijn. Nederland sprak de intentie uit, om samen met Denemarken en de Verenigde Staten, deel te nemen aan de coalitie die zich richt op het moderniseren van de Oekraïense luchtmacht, in het verlengde van het initiatief dat Nederland samen met Denemarken heeft genomen in het kader van opleiding en toekomstige levering van F-16s aan Oekraïne. Dit dient nog verder vorm te krijgen. Het kabinet informeert uw Kamer nader zodra meer details duidelijk zijn.

Aansluitend op de UDCG vond de eerste *NATO-Ukraine Council* (NUC) plaats in samenstelling van Ministers van Defensie. Bondgenoten spraken met de Oekraïense Minister van Defensie over de integratie van Oekraïne in de Euro-Atlantische familie, zodat Oekraïne kan toetreden tot de NAVO zodra de omstandigheden dat toelaten. Randvoorwaarden hiervoor zijn interoperabiliteit en het doorvoeren van hervormingen op het gebied van democratie, goed bestuur en corruptiebestrijding. Nederland benadrukte evenals verschillende bondgenoten dat het *Ukraine Comprehensive Assistance Package* een belangrijk vehikel is om de interoperabiliteit te bevorderen en Oekraïne zo dichterbij lidmaatschap van de NAVO te brengen. Nederland riep bondgenoten op om een (aanvullende) bijdrage te doen aan het fonds. Bondgenoten spraken hun blijvende eenheid en solidariteit met Oekraïne uit en herbevestigden hun commitment om Oekraïne op de lange-termijn te blijven steunen.

Operatie Interflex

Ook in 2024 zet Nederland de steun aan trainingen van Oekraïense militairen onverminderd voort. Nederland levert sinds september 2022 een bijdrage aan operatie Interflex, een opleidingsprogramma gericht op het snel en grootschalig trainen van Oekraïense rekruten, in het Verenigd Koninkrijk.²

Via operatie Interflex zijn tot nu toe 19.000 Oekraïense militairen getraind. Eind 2023 zijn dit er naar verwachting 26.000. In 2024 zet Nederland deze bijdrage voort met vier rotaties van elk circa negentig militairen. Hiermee traint Nederland in 2024 nog eens acht lichten Oekraïense militairen. De militairen van de Koninklijke Landmacht gaan trainingen verzorgen op het gebied van militaire basisvaardigheden, schietvaardigheid, medische zorg en oorlogsrecht. De kosten van de bijdrage aan Interflex worden geraamd op 4,2 miljoen euro (januari-december 2024) en worden gefinancierd uit het Budget Internationale Veiligheid (BIV).

Afschrikking en verdediging

In de sessie over afschrikking en verdediging bespraken bondgenoten met de *Supreme Allied Commander Europe* (SACEUR) de volgende stappen in het operationeel maken van de nieuwe militaire plannen, het *Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area* (DDA)-concept.

Voor de veiligheid van het bondgenootschap moeten alle bondgenoten de komende tijd werken aan het versterken van de eigen capaciteiten en voorraden om de plannen uit te kunnen voeren. Tegelijkertijd moet de steun aan Oekraïne worden voortgezet. Tijdens de werksessie blikten bondgenoten terug op de meest recente *Force Sourcing Conference* (FSC) van 5 oktober 2023. In deze conferenties geven de bondgenoten invulling aan de implementatie van de militaire plannen door het aanbieden van capaciteiten. Op basis van de laatste FSC blijkt dat de implementatie van de militaire plannen de komende jaren een grote uitdaging is voor de

² Zie ook: Kamerbrief Nieuwe Nederlandse militaire bijdrage aan Oekraïense luchtverdediging (Kamerstuk 36 045, nr. 136 van 20 januari 2023).

NAVO en aanvullende inspanningen van het bondgenootschap vereist. SG NAVO benadrukte het belang van de *Defence Investment Pledge* die is aangenomen tijdens de NAVO-top in Vilnius op 11 en 12 juli 2023. Samen met Duitsland en Litouwen riep Nederland bondgenoten op om via integratie van eenheden samen effectiever capaciteiten te kunnen leveren voor de nieuwe militaire plannen. Hierbij werd de Nederlands-Duitse integratie als voorbeeld aangehaald.

Nederland kondigde tijdens de werksessie op 12 oktober aan dat drie Nederlandse onbewapende MQ-9 Reapers vanuit Roemenië zullen bijdragen aan de verdediging van de NAVO-oostflank. De inzet vanaf het eerste kwartaal van 2024 is voor ten minste 6 maanden met de mogelijkheid tot zes maanden verlenging. Uw Kamer is hierover geïnformeerd op 11 oktober jl.³

Duitsland kondigde het voornemen aan om vanaf 2025 een brigade in Litouwen te stationeren. Vooralnog heeft dit geen gevolgen voor de Nederlandse personele inzet als onderdeel van de door Duitsland geleide *enhanced Forward Presence* missie in Litouwen. Nederland wordt door Duitsland betrokken bij verdere besluitvorming. Uw Kamer wordt geïnformeerd zodra meer bekend is.

Bondgenoten betuigden steun aan Finland en Estland naar aanleiding van het incident in de Baltische Zee waarbij een gaspijplijn en een datakabel zijn beschadigd. Finland en Estland hebben een gezamenlijk onderzoeksteam ingesteld naar de toedracht van de beschadigingen. De NAVO heeft zijn maritieme posture in de regio aangepast en houdt de situatie in de Baltische Zee nauwlettend in de gaten.

Tot slot riepen bondgenoten in groten getale Turkije en Hongarije op om de nationale ratificatie van de toetredingsprocedure van Zweden tot de NAVO zo snel mogelijk af te ronden. Het kabinet verwelkomt de ondertekening van het ratificatieprotocol t.b.v. toetreding van Zweden tot de NAVO door de President van Turkije. Een Zweeds lidmaatschap versterkt de NAVO verder.

Missies en operaties

In de laatste werksessie van deze DMM spraken bondgenoten met vertegenwoordiging van de Europese Unie over de lopende missies en operaties KFOR in Kosovo, EUFOR Althea en de NAVO-missie in Irak.

Bondgenoten spraken tijdens deze sessie hun zorg uit over de instabiele situatie in de Westelijke Balkan en Nederland bedankte het VK en Roemenië voor het leveren van strategische reservetroepen. Op 6 oktober arriveerde de eerste van in totaal 200 Britse militairen in Kosovo. Op 13 oktober zijn meer dan 130 Roemeense militairen in Kosovo aangekomen. De op de DMM aanwezige commandant van KFOR bevestigde daarmee over voldoende troepen te beschikken om op dit moment de veiligheidssituatie het hoofd te bieden. Indien nodig, heeft NAVO meer reservetroepen paraat. Nauwe coördinatie tussen de EU en de NAVO zijn van groot belang in de regio. Ministers prezen de samenwerking tussen KFOR, EULEX en EUFOR Althea als succesvol voorbeeld van deze onderlinge samenwerking.

Instabiliteit in het Midden-Oosten raakt ook onze veiligheid in Europa. De huidige situatie in Israël en Gaza illustreert dit eens te meer. De NAVO

³ Zie; Kamerbrief Inzet MQ-9 Reaper vanuit Roemenië voor de versterking van de NAVO Oostflank (Kamerstukken 28 676 en 30 806, nr. 442).

blijft de veiligheidssituatie in het Midden-Oosten voortdurend monitoren en bondgenoten spreken regelmatig over de implicaties van de actuele ontwikkelingen voor de NAVO-missie in Irak en de NAVO in brede zin. De zogeheten 360-graden benadering van de NAVO blijft essentieel, met missies en operaties als cruciaal instrument om een militaire bijdrage te leveren aan veiligheid om ons heen. De voorziene opschaling van de Nederlandse bijdrage aan de NAVO-missie in Irak, met meer eenheden en het leveren van de Force Commander, toont de blijvende actieve Nederlandse militaire bijdrage aan de crisispreventie taak van de NAVO.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren